

Een duurzaam voorbeeld voor Vlaanderen

Toespraak Vlaams Minister van Onderwijs en Vorming

11 februari 2009

Kalmthout, Voorstelling passiefbouwproject Kleuterschool Zonnekind

Dames en heren, geachte genodigden,

Een winter als deze, wanneer het vaak vriest dat het kraakt. Een meer uitgelezen periode kon men zich niet dromen om de eerste bouwplannen van een passiefschool in Vlaanderen voor te stellen. Ik ben blij dat ik er hier vandaag in Zonnekind bij kan zijn.

Ik wil graag een woordje uitleg geven bij mijn scholenbouwbeleid. Een beleid waarin duurzaamheid een belangrijke rol speelt. Ons land heeft zich in 1997 in het Kyoto-protocol samen met vele andere industrielanden geëngageerd om de broeikasgassen in onze atmosfeer te verminderen. Om onze planeet leefbaar te houden. Meer nog dan andere openbare gebouwen, hebben scholen een voorbeeldfunctie bij de realisatie van de Kyoto-doelstellingen. In onze scholen worden immers de mensen van de toekomst groot.

(Selectie van passiefscholen)

Een studiereis naar Luxemburg en Duitsland, waar de ervaring met passiefscholen groter is, heeft mij over de streep getrokken om ook in Vlaanderen pilootprojecten te starten. Daarom lanceerde ik in 2007 een oproep voor het bouwen van een aantal passiefscholen. Alle onderwijskoepels en onderwijsvelden konden een project indienen. Op deze oproep werd massaal gereageerd. Maar liefst 75 scholen dienden een projectvoorstel in bij het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION). Een selectiecommissie beoordeelde deze projecten op basis van een aantal vastgelegde criteria. Kan het project snel gerealiseerd worden? Is het bouwproject representatief? Is de school bereid om de energieprestaties permanent op te volgen? Past het project in de totaalvisie van de inrichtende macht op duurzaamheid? En engageert de inrichtende macht zich om hun passiefschool open te stellen voor geïnteresseerden?

Uiteindelijk werden 24 projecten geselecteerd. Het gaat om scholen van het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. De bouwprojecten komen er in heel Vlaanderen, in alle Vlaamse provincies en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

En, dames en heren, Zonnekind zal één van de pioniers zijn.

(Concept passiefscholen)

Zoals de naam aangeeft worden de energiebesparingen bij passiefscholen vooral gerealiseerd door "passieve strategieën". De scholen hebben bijna geen verwarming meer nodig dankzij goede isolatie, extreme luchtdichtheid, gezond en voldoende ventileren. Passiefscholen benutten ook zo veel mogelijk 'gratis energie', bijvoorbeeld die van de zon. De ramen zijn zo georiënteerd dat ze zo veel mogelijk zonlicht opvangen. Deze school zal de naam 'Zonnekind' dus alle eer aan doen. Passiefscholen zorgen voor een enorme besparing op de energiefactuur. Het totale energieverbruik van passiefscholen ligt tot vier keer lager dan in een gebruikelijke nieuwbouwschool.

Maar de investering is zwaar. Zoals u weet, liggen de bouwkosten van een passiefgebouw hoger door de doorgedreven isolatie en ventilatie en door een grondige controle van ontwerp en bouwproces. Die meerkosten om passiefscholen te bouwen, zal ik voor alle onderwijsnetten voor 100% subsidiëren. Ik maakte hiervoor een budget van 21 miljoen euro vrij. De scholen zullen dus geen zwaardere investering moeten doen. Nadien kunnen ze er ruimschoots de vruchten van plukken: ze kunnen rekenen op een structureel lage energiefactuur. En houden dus meer centen voor hun dagelijkse werking, bv. voor sportactiviteiten of uitstappen.

(Toelichting bij project Kalmthout)

Dames en heren, samen met u heb ik vandaag kunnen kennismaken met de bouwplannen van de kleuterschool Zonnekind.

Zoals u zonet hoorde, zullen deze kleuterschool en de andere passiefscholen baanbrekers zijn in Vlaanderen voor energiezuinig bouwen. Zonnekind kan dus een voortrekker worden om de

maatschappij bewust te maken: duurzaam energieverbruik *moet*. Scholen zijn als publieke gebouwen de voorbeelden bij uitstek. Ongetwijfeld zijn er heel wat geïnteresseerden: de leerlingen zelf, leerkrachten, omwonenden, andere scholen met bouwplannen, de professionele sector ... Door dit informatiemoment te organiseren, neemt deze school neemt alvast zijn voorbeeldfunctie ter harte. Dat doet me plezier.

(E70)

Nu, naast deze experimentele passiefscholen moeten alle nieuwe schoolgebouwen investeren in energiezuinigheid. Ik heb daarvoor een ambitieuze energieprestatie-eis vastgelegd. Alle bouwaanvragen voor nieuwe scholen moeten sinds januari 2008 voldoen aan de E-70 norm. Dat wil zeggen dat ze 30% energiezuiniger moeten zijn dan vroeger om aanspraak te kunnen maken op bouwsubsidies. Dit E-peil wordt als voorwaarde opgelegd omdat het economisch optimaal is: *de extra kosten voor isolatie worden dan maximaal terugverdiend dankzij de besparing op de energiefactuur*. De extra investeringskosten die nodig zijn om deze norm te halen, krijgen de scholen volledig terugbetaald via subsidies.

(REG-budget)

Ook in de bestaande schoolgebouwen moet zuinig met energie worden omgesprongen. Scholen kunnen daarom sinds 2006 extra middelen krijgen voor investeringen in rationeel energiegebruik – kortweg REG. Vorig jaar hebben we hiervoor maar liefst 50 miljoen euro uitgetrokken.

Tussen 2006 en 2009 hebben al meer dan 700 scholen REG-subsidies aangevraagd. De helft van die scholen voerde de voorbije 3 jaar al de nodige maatregelen uit. Ze installeerden bijvoorbeeld energiezuinige verwarmingsketels en thermostatische kranen, ze plaatsten verbeterd dubbel glas of voerden isolatiewerken uit. Een besparing van 8500 ton CO₂, of het jaarverbruik van 1750 gezinnen. Ook voor dit en volgend jaar heb ik daartoe een budget van 25 miljoen euro gereserveerd.

Scholen kunnen ook ondersteuning krijgen, bijvoorbeeld om een energieboekhouding bij te houden. Alle scholen kregen ook brochures met tips om energie te besparen. Ook loopt er momenteel een uitgebreide vormingsreeks voor energiecoördinatoren in scholen. Zo kan elke school over iemand beschikken met een praktijkgerichte kennis over rationeel energieverbruik. En onderbouwd en kordaat REG-acties ondernemen.

(Slot)

Vlaanderen zal trots mogen zijn op haar 24 passiefscholen.

Ik verwacht dat met de bouw van deze voorbeeldprojecten de afzetmarkt voor passieve bouwproducten zal toenemen. Dat de ervaring bij architecten, studie bureaus en aannemers sterk zal vergroten. En dat dus de totale bouwprijs van de passiefscholen en andere passiefgebouwen zal dalen.

Zonnekind zal met de bouw van de nieuwe passiefschool zorgen voor een warme en inspirerende leefomgeving voor iedereen.

Bouwheer zijn brengt vaak de nodige stress met zich mee. Ik wens u dan ook zo weinig mogelijk bouwzorgen en heel veel succes met het bouwproces. En nadien heel veel succes met de nieuwe school.

Ik dank u.